

*“Maraz ve menapoz, muhteris ve muteriz itirazlara itirazım var, itirazım, itirazım
Ama halka, halka halka halkalanan halka dünden ve yarından her zaman razıyım.”* Can Yücel

* * *

Televizyon kanallarından birinde çalışma hayatıyla ilgili bir program var. Hoş, hanımefendi bir kadın sunuyor. Türkiye’de işçiler ve sorunları konusunda oldukça bilgili ve deneyimli olduğu anlaşılıyor. Genellikle sendikacıları çağırıyor programına; konuşuyorlar. Rastladığımda seyrediyorum.

Bu haftaki konuğu da bir sendikacıydı. Çok badireler atlatmış, 1960’lardan bu yana sendikacılık konusundaki gelişmelerin yakın tanıklarından biri olduğunu tahmin ediyorum.

Konuk, işçilerin “bana dokunmayan yılan bin yaşasın” diye, “adam sen de” diye düşünüp etliye sütlüye karışmadan yaşadıklarından dem vuruyor. Örgütlenmiyorlarmış.

* * *

Sevdayla çılgınlığı ayırman neredeyse olanaksız; ama hem dehayı hem de kahramanlığı sonucuna bakarak çılgınlıktan ayırabilirsin.

Varolan aklımla bana us dışı gelen bir şey yapmışsan ancak sonradan yaptığının benim ussal düşünerek elde edebileceğimden iyi sonuç verdiğini görmüşsem bu durumu önceleri çılgınlık olarak düşünmüş olsam bile sonradan hakkını teslim ederim; bu konuda dahisindir.

Kahramanlık dehaya benzer; ama söz konusu olan akla değil, çıkara aykırılıktır. O anlık çıkarına aykırı olarak yaptığın her şey tabii ki kahramanlık değildir. Ancak ortak çıkarımıza hizmet ediyorsa yaptığını çılgınlık değil kahramanlık olarak değerlendiririm.

Herkesten kahramanlık beklemek ne sevdadır ne dehadır ne de kahramanlık.

* * *

Türkiye’de yasalar -yalnızca örgütlenmeyle aşılacak- sorunların gerektirdiği biçimlere aykırı olan biçimlerde örgütlenmeye olanak tanıyor. Diğer bir deyişle yasalardaki tanımlara uygun örgütlenmeler, ortak çıkarın savunulmasına yol açmıyor; bu bakımdan örgütlenme sayılmazlar.

Çalışma Bakanlığı’nın yayınladığı istatistiklerde Temmuz 2009 itibariyle sendikalaşma %60 gibi yüksek bir orandadır. İktidarın ve patronların lütfettiklerine mücadeleyle kazanılmış izlenimi vermek; muhalif gözükerek, hatta bazen buna bile ihtiyaç duymadan iktidar ve patronların propagandasını yapan, işçilerin ortak çıkarına patronun kâr etme hakkı kadar önem vermeyen örgütlenmek yasalarımıza göre sendikacılık olabiliyor.

Yasalar sonu mahkemede bitecek ihtilaflar içindir. Yasal bir çerçeve içinde örgütlenilse bile, ortak çıkarın savunulmasını sağlayacak birlikteliğin yasal güvencesi yoktur. Böyle bir birlikteliği sağlamak için gerekli yaptırımlar ülkemizde yasal değil vicdanidir. Gönül birliği olmadan örgütlenme yalnızca göstermelik kalıyor.

* * *

Örgütlenmekten amaç tek başına davranınca elde edemeyeceğin güvenceleri alıp korumak ve geliştirmektir.

Yasalar, oldukça farklı biçimlerde yorumlanabilir. Özellikle son on yıldır yasaların -yasal güvence olması beklenen hakları güvence olmaktan çıkaracak biçimde- çarpıtılarak yorumlanmasının en sıradanından en aykırısına kadar envai çeşit örneğine bilincin ötesinde zihnimize kazınacak tarzda tanık olduk.

Bu koşullarda salt hak elde etme ve koruma savaşımı için örgütlenmenin amaca uygun olamayacağını; bundan önce hakkın güvence olmasını sağlayacak olan hukukun üstünlüğü için savaşımın gerektiğini; bunun da yetersiz olduğunu, hukukun üstünlüğü bir kez makul ölçüde sağlandıktan sonra hem muhafazası hem de geliştirilmesi için savaşım gerektiğini artık anlamış olmamız gerekiyor. Ussal bir kavrayışını geliştiremesek de bu gerekliliği

yerçekimini hissettiğimiz gibi hissediyoruz.

Asıl olan olanaklar ve güvencelerdir. Hukukun üstünlüğü haklarla bunlara ulaşılmasını sağlayarak savaşımı kolaylaştırır. Ancak kendisinin muhafazası ve geliştirilmesi sürekli savaşım ister. Başta hukukun üstünlüğü olmak üzere hukukun ötesinde güvence sağlayacak yegane birlik çağımızda hala millettir.

Hukukun üstünlüğü olmadan nasıl hak anlamsızlaşıyorsa bir düşmana ya da bir kaç düşmana karşı birlik olarak oluşan millet de o kadar anlamsızdır. Milleti millet yapan üzerinde yaşamak için daha iyi, daha güzel, daha uygun bir ülke amacının ortak çıkar olmasıdır.

* * *

Milli birliği pekiştirme uğraşı ve hukukun üstünlüğü için verilen mücadele sürecektir; ama hali hazırda bir çok konuda güvence için örgütlenme gereksinimimiz var.

İşçilerin iş kazalarında sistematik olarak hayatlarını kaybetmelerini protesto eylemi için Tuzla'ya bir Cuma günü giden sendika yöneticileri, işçiler Cuma namazına gitmiş oldukları için pek bir yalnız kalmışlarsa sorun işçilerde midir, sendikacılarda mı? Dini ibadetini düzenli olarak yerine getirmeye çalışan işçilerin sendikal birlikte yerleri yok mudur? Amaç işçilerin birlik olup ortak çıkarları için mücadelesi midir, işçilerin imandan çıkarılması mıdır?

Çalışma hayatıyla ilgili programa katılan sendikacının işçilerin sendikalaşmaya umursamazlıkla yaklaştığı saptaması yerinde değildir. O sendikacının konuşmasından amaca uygun sendikalaşma güvencesi veremediğini derinden hissettim. İşçilerin bu koşullarda birliğin sağlanacağı konusunda güvencesiz biçimde örgütlenmeye katılması kahramanlık değil çılgınlık olur.

İnsanların imanı ya da imansızlığı, etnik kökeni ve benzeri farklılıkları, örgütlenmenin ne

hedefi ne de önündeki bir engel olarak sorunudur. Bunlardan ortak çıkar çıkmaz. Tam tersine bu tür farklılıklar örülecek birlikteliğin yapı taşlarıdır.

Herhangi bir konuda ilgili insanların birlik oluşturması için öncelikle çatışma konularında bunlar sorunlaşmadan aşılmasını sağlayacak diyalog ortamının oluşması gerekir.

* * *

Başta sarı saçlı, mavi gözlü Gazi'sinden geriye şahadetinden başka bir şey kalmamış, bıyığı yeni terlemiş. isimsiz şehidine kadar İstiklâl Savaşı kahramanları olmak üzere milli kahramanlarımızı siyasetin kirli polemiklerine malzeme olmaktan; başta Deniz olmak üzere bağımsızlık mücadelesini sürdüren kahramanlarımızı duygu sömürücülerine ticari kâr getiren imge olmaktan çıkaracak olan yeni kahramanlarımızın yükselişidir. Hal böyle diye herkesten kahramanlık beklemek yersizdir.

İnsanlar suya sabuna dokunmadan yaşıyorlar diye karalar bağlamaya gerek yok. Yasalarla sağlanmayan ya da yasaların uygulanmasındaki çarpıklıklarla eksiltelen güvenceleri gönülle tamamlayıp diyaloga açık mücadele yeteneğiyle amaca uygun örgütlenmeler ya da örgütlenmeye gitmeden birliğini sağlamış topluluklar gittikçe güçleniyor ve çoğalıyor.

Birliğin yolu kimseden kahramanlık beklemeden, ortak çıkarı doğru saptayıp gönlü açmaktan geçiyor; bundan sonra yerinde fikir ve simgelerle insanların etrafında öbek öbek olacağı öncülerin çıkması işten bile değil.

Evet, Türkiye'de gençler, işçiler ve benzerleri, yani ortak çıkarı örgütlenme olan insanların örgütlenmesi henüz yeterli yaygınlıkta değil; ama son yıllarda örgütlülüğün hızla yaygınlaştığına tanıklık etmiyor muyuz?

* * *

Herkesin kendince kahramanları vardır bir de. Benim kahramanım öğretmenlerdir örneğin. Öğrencisi olduğum zamanlar sevgiyi de dehayı da kahramanlığı da onlarda gördüm.

Kahramanım

Sevgili öğretmenler, 24 Kasım Öğretmenler Günü'nüzü kutluyorum.